

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ЯМБОЛ ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (EU-SILC)“.

Оценка на бедността

През 2019 г. в област Ямбол линията на бедност е 352.67 лв. средномесечно на лице от домакинство. При този размер на линията под прага на бедност са били 27.4% от населението на областта (табл. 1).

1. Основни индикатори за бедност в област Ямбол

	2015	2016	2017	2018	2019
Линия на бедност - средномесечен размер - лв.	332.8	309.6	371.5	347.2	352.7
Относителен дял на бедните - % от населението	17.7	14.4	20.2	24.3	27.4
Относителен дял на бедните преди получаване на социалните трансфери - % от населението	41.6	42.8	42.9	53.1	52.1
Относителен дял на бедните преди получаване на социалните трансфери, с включени пенсии - % от населението	18.3	17.3	22.9	29.0	33.3
Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от населението (S80/20)	4.0	4.4	7.7	6.5	9.2
Коефициент на Джини ¹	25.8	28.4	39.0	37.2	40.4

В сравнение с предходната година размерът на линията на бедност за областта се увеличава с 1.6%, а относителният дял на бедното население в областта нараства с 3.1 процентни пункта. В областта относителният дял на бедност при мъжете е 24.2%, а при жените - 30.5%. Разликата в равнището на бедност между двата пола е 6.3 процентни пункта при 3.4 процентни пункта за страната (мъже - 20.9% и жени - 24.3%). В сравнение с 2018 г. в област Ямбол делът на бедност при мъжете и жените нараства съответно с 3.7 и 2.5 процентни пункта.

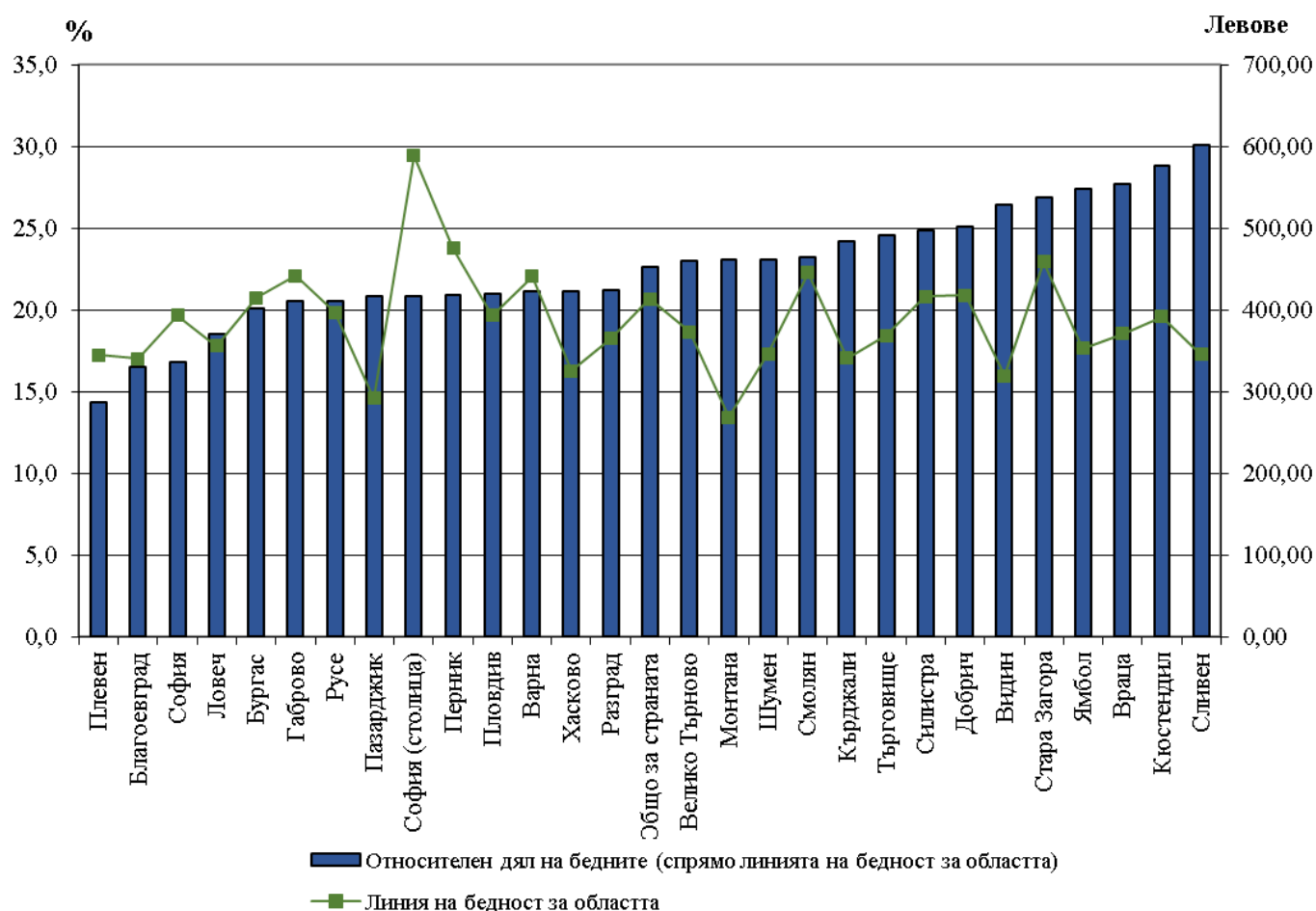
¹ Изчислява се на основата на данни от разпределението на лицата от домакинствата по доход и е нормиран в границите от 0 до 100.

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2019 г. показват, че ако в доходите на домакинствата се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност се повишава от 27.4% до 33.3%, или с 5.9 процентни пункта. Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност за област Ямбол нараства до 52.1%, или с 24.7 процентни пункта.

През 2019 г. най-ниската линия на бедност се наблюдава в областите Монтана и Пазарджик - съответно 268 и 292 лв., а най-високата в областите София (столица) - 589 лв., Перник - 475 лв. и Стара Загора - 459 лева.

Най-висок е относителният дял на бедните в областите Сливен - 30.1% и Кюстендил - 28.8%, а най-нисък в областите Плевен - 14.3% и Благоевград - 16.5% (фиг.1).

Фиг.1 Разпределение на областите по равнище на бедност през 2019 година

Материални лишения на домакинствата

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори, свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и личните нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности.

През 2019 г. 39.6% от населението на област Ямбол живее в материални лишения и се увеличава спрямо предходната година с 20.3 процентни пункта (табл. 2).

2. Население, живеещо с материални лишения, по пол общо за страната и в област Ямбол

	(Проценти)				
	2015	2016	2017	2018	2019
Общо за страната	34.2	31.9	30.0	20.9	19.9
Мъже	33.0	30.4	28.8	19.4	18.9
Жени	35.3	33.4	31.1	22.3	20.9
Област Ямбол	11.3	14.5	15.3	19.3	39.6
Мъже	9.3	13.8	13.5	17.2	42.1
Жени	13.2	15.1	17.0	21.3	37.1

Комбиниран индикатор

Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2020“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че в област Ямбол през 2019 г. 56.7 хил. лица, или 47.6% се нуждаят от специални грижи за преодоляване на бедността, социалното неравенство и изключването от активна трудова дейност (табл. 3). Стойността на показателя нараства с 16.7 процентни пункта спрямо 2018 година.

3. Население в риск от бедност или социално изключване

	2015	2016	2017	2018	2019
Общо за страната					
Брой лица - хиляди	2981.7	2890.3	2766.6	2315.2	2278.7
Относителен дял от населението - %	41.3	40.4	38.9	32.8	32.5
Мъже					
Брой лица - хиляди	1386.4	1341.7	1286.8	1057.7	1037.0
Относителен дял от населението - %	39.5	38.5	37.2	30.8	30.5
Жени					
Брой лица - хиляди	1595.3	1548.6	1479.8	1257.4	1241.8
Относителен дял от населението - %	43.0	42.1	40.4	34.6	34.4
Област Ямбол					
Брой лица - хиляди	34.0	32.4	34.8	37.5	56.7
Относителен дял от населението - %	27.0	26.1	28.5	30.9	47.6
Мъже					
Брой лица - хиляди	14.3	13.8	12.9	15.5	26.3
Относителен дял от населението - %	23.1	22.6	21.5	26.0	45.2
Жени					
Брой лица - хиляди	19.7	18.6	21.9	22.0	30.4
Относителен дял от населението - %	30.8	29.5	35.2	35.8	50.0

Методологични бележки

Наблюдението за доходите и условията на живот (EU-SILC) като част от Европейската статистическа система (ESS) се осъществява по единна методология, определена с Регламент № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета, и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването (EU-SILC) са всички **обикновени** домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

До 2015 г. изследването се провежда върху 4-годишен ротационен панел от обикновени домакинства. Размерът на извадката за 2019 г. включва 8 815 домакинства от 6 ротационни групи от всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на 16 и повече навършени години. Извадката се състои от четири ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение)
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на 16 и повече навършени години.

Основни понятия

Линия на бедност - За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали - За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на 14 и повече години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече навършени години - тегло 0.5, и всяко дете под 14 години - тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Образователна степен

За определяне на образователното равнище на родителите е използвана Международната стандартна класификация на образованието (МСКО 2011):

МСКО 0 - Предучилищно образование

МСКО 1 - Начално образование
МСКО 2 - Основно (прогимназиално) образование
МСКО 3 - Средно образование
МСКО 4 - Професионално обучение след средно образование
МСКО 6 - Висше образование (бакалавър и професионален бакалавър)
МСКО 7 - Висше образование (магистър)
МСКО 8 - Висше образование (доктор).

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа следните тегла:

Домакинско тегло (целева променлива DB090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната.

Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица на територията на страната.

Персонално тегло за всеки член на домакинството на 16 и повече навършени години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на 16 и повече навършени години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на 16 и повече навършени години (например „относителен дял на работещите бедни“), се използва персонално тегло (RB040) за лицата на 16 и повече навършени години.

При изчисляване на индикаторите теглата се коригират с претеглящ фактор за отразяване на липсващите случаи (домакинства с нулеви доходи) в изследването (RB050a).

Поряди извадковия характер на изследването за доходите и условията на живот по някои основни показатели са изчислени следните оценки в табл. 4:

4. Оценки на някои основни показатели в област Ямбол през 2019 година

Индикатори	Относителен дял - %	Стандартна грешка
Население в риск от бедност или социално изключване		
Общо	47.6	8.7
Мъже	45.2	10.6
Жени	50.0	7.6
0 - 17 години	77.7	11.5
18 - 64 години	40.3	9.4
65+ години	41.1	6.9
Риск от бедност		
Общо	27.4	5.2
Мъже	24.2	5.4
Жени	30.5	5.9
0 - 17 години	50.2	7.5
18 - 64 години	21.0	4.9
65+ години	24.3	5.6
Материални лишения		
Общо	39.6	8.9
Мъже	42.1	10.9
Жени	37.1	7.1
0 - 17 години	73.3	11.9
18 - 64 години	34.6	9.5
65+ години	25.7	5.2
Домакинства с нисък интензитет на икономическа активност		
Общо 18 - 59 години	12.9	4.7
Мъже 18 - 59 години	8.5	3.5
Жени 18 - 59 години	17.5	6.9
0 - 17 години	28.3	11.7
18 - 59 години	12.9	4.7

Повече информация и данни за индикаторите за бедност и социално включване могат да бъдат намерени на интернет страницата на НСИ на следния линк [http://www.nsi.bg/Социално включване и условия на живот/ и в информационна система „Инфостат“ на НСИ.](http://www.nsi.bg/Социално_включване_и_условия_на_живот/_и_в_информационна_система_„Инфостат“_на_НСИ.)